

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ШВИДЕНКО ЄВГЕНІЙ ЮРІЙОВИЧ

УДК 342.9 (477)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ
З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ІНСТИТУЦІЯМИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ
ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2025

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права

Науковий керівник

доктор юридичних наук, старший дослідник

Політанський В'ячеслав Станіславович,

Національна академія правових наук України,

начальник відділу науково-організаційного забезпечення
діяльності президії, відділень та наукових установ

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Гаруст Юрій Віталійович,

Національний університет оборони України,

заступник начальника кафедри військового права та правоохоронної діяльності

доктор філософії в галузі права

Козлова Юлія Сергіївна,

Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України,

головний спеціаліст відділу нормативної роботи
та правової експертизи юридичного управління

Захист відбудеться «11» жовтня 2025 року о 9⁰⁰ на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2А

Автореферат розісланий «10» вересня 2025 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Ксенія КУРКОВА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. В умовах сьогодення Управління державної охорони України (далі – УДО) відіграє надзвичайно важливу роль у забезпеченні національної безпеки держави, оскільки саме ця структура особливого призначення відповідає за захист вищих посадових осіб, органів державної влади та стратегічно важливих об'єктів, від стабільного функціонування яких залежить цілісність політичної системи та стійкість конституційного ладу. Таким чином, УДО створює необхідні умови для реалізації повноважень державних органів у безпечному середовищі, що унеможливлює вплив зовнішніх і внутрішніх загроз на процес ухвалення управлінських рішень та гарантує безперервність діяльності державних інституцій.

Водночас ефективне виконання завдань, покладених на Управління державної охорони, не може бути забезпечене лише зусиллями цього відомства, адже сучасні виклики безпеки мають комплексний характер і потребують скоординованих дій. Саме тому виникає об'єктивна необхідність налагодження тісної взаємодії УДО з іншими органами державної влади, правоохоронними структурами та спеціальними службами. Така взаємодія не лише підвищує ефективність охоронних заходів, а й створює єдиний безпековий простір, у межах якого кожен суб'єкт виконує свою функцію, доповнюючи інші.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Окремі проблемні питання, присвячені здійсненню державної охорони в Україні, у своїх наукових працях розглядали: В. О. Аранчій, О. М. Бандурка, В. В. Галунько, В. Ю. Гаруст, Є. А. Гетьман, С. Т. Гончарук, С. М. Гусаров, О. В. Джафарова, М. В. Джафарова, Є. В. Дуліба, Ю. С. Козлова, А. Т. Комзюк, О. В. Кузьменко, В. І. Курило, А. А. Манжула, Р. В. Миронюк, О. М. Музичук, В. Ю. Оксінь, А. М. Подоляка, В. С. Політанський, А. О. Полянський, А. А. Русецький, М. В. Сийплові, Р. М. Скриньковський, Є. Ю. Соболев, Л. В. Сорока, О. В. Сукманова, Л. О. Феценко, Р. В. Шаповал, К. В. Шкарупа та багато інших. Проте, попри значний теоретичний доробок, у науковій літературі фактично відсутні комплексні дослідження, присвячені характеристиці адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони.

Таким чином, необхідність забезпечення ефективної взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони, а також відсутність комплексних монографічних досліджень, присвячених вказаній проблематиці, обумовлюють актуальність і своєчасність представленої дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження узгоджується з положеннями: Стратегії людського розвитку, затвердженої Указом Президента України від 2 червня 2021 року № 225/2021; Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695; Стратегії воєнної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 25 березня

2021 року № 121/2021. Дисертацію виконано в межах реалізації плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертації полягає в тому, щоб на основі аналізу наукових поглядів учених, норм чинного законодавства та правозастосовної практики, з'ясувати сутність і розкрити особливості адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони, на основі чого запропонувати науково обґрунтовані шляхи вдосконалення відповідного адміністративного законодавства.

Для досягнення зазначеної мети в цьому дослідженні необхідно було вирішити такі основні *завдання*:

- розкрити правову природу охоронної діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання та встановити місце в ній державної охорони;
- визначити поняття та розкрити структуру адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони;
- окреслити основні напрями реалізації адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони;
- виокремити види та форми взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності;
- визначити методи взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони;
- розкрити окремі аспекти організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони під час дії правових режимів;
- виокремити особливості здійснення контролю і нагляду за діяльністю Управління державної охорони України під час здійснення з іншими державними інституціями у сфері державної охорони;
- опрацювати шляхи розвитку адміністративного законодавства в частині вдосконалення адміністративно-правового регулювання організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони.

Об'єктом дослідження є правові відносини, які виникають у межах взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони.

Предмет дослідження – адміністративно-правовий механізм взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є сукупність різних методів наукового пізнання, використання яких дозволило досягти мети наукового дослідження. *Логіко-семантичний та аналітичний* методи

використано для того, щоб розрити правову природу охоронної діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання та встановити місце в ній державної охорони (підрозділ 1.1); запропонувати поняття та розкрити структуру адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони (підрозділ 1.2). *Структурно-логічний* та *системно-функціональний* методи застосовано з метою окреслення основних напрямів реалізації адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони (підрозділ 1.3); визначення видів і форм взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності (підрозділ 2.1); з'ясування методів взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони (підрозділ 2.2). *Організаційно-функціональний* метод уможливив розкриття окремих аспектів організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони в межах дії правових режимів (підрозділ 2.3). Метод *документального аналізу* застосовувався для характеристики особливостей здійснення контролю та нагляду за діяльністю Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони (підрозділ 3.1). Щоб опрацювати шляхи розвитку адміністративного законодавства в частині вдосконалення адміністративно-правового регулювання організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони (підрозділ 3.2) було застосовано методи *моделювання* та *прогнозування*.

Науково-теоретичне підґрунтя роботи становлять праці фахівців з галузі конституційного, адміністративного, цивільного права тощо. Крім того, було використано напрацювання фахівців з інших галузевих дисциплін, зокрема: теорії держави та права, теорії управління, соціології.

Нормативно-правову основу дослідження становлять Конституція України, законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, норми яких забезпечують функціонування адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями при здійсненні державної охорони.

Інформаційною та емпіричною базою дисертаційної роботи є практична спільна діяльність Управління державної охорони з іншими державними інституціями, періодичні видання, статистичні дані тощо.

Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що дисертація є однією з перших спроб з'ясувати сутність і розкрити особливості адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони в сучасних умовах, на основі чого надати теоретично обґрунтовані пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства в цій сфері. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

– узагальнено особливості взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони, до яких віднесено такі: по-перше, правова визначеність, оскільки така взаємодія ґрунтується виключно на нормах Конституції України, спеціальних законодавчих і відомчих нормативно-правових актів; по-друге, системність, яка досягається шляхом чіткого розподілу повноважень між сторонами взаємодії; по-третє, оперативність і гнучкість, яка передбачає, що взаємодія відбувається в режимі реального часу з урахуванням швидкої зміни оперативної обстановки; по-четверте, обмін даними в процесі такої спільної діяльності відбувається за умови суворого дотримання режиму секретності й інформаційної безпеки; по-п'яте, вказаній взаємодії притаманний постійний і системний характер;

– окреслено напрями адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони, до яких зараховано: а) нормативно-регулятивний (правотворчий); б) правозастосовний; в) організаційно-управлінський; г) матеріально-технічний;

– виокремлено критерії взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони, які запропоновано поділити на: 1) якісні, що фактично є показниками рівня організації та змістової наповненості співпраці, зокрема: оперативність комунікацій між УДО й іншими органами, рівень довіри та професійної культури персоналу, ступінь правової й організаційної узгодженості нормативної бази, наявність механізмів контролю та підзвітності за спільні дії; 2) кількісні критерії, що дозволяють об'єктивно виміряти результативність взаємодії, а саме кількість проведених спільних заходів, навчань, тренувань тощо, ступінь виконання узгоджених планів, показники зменшення часу реагування на надзвичайні ситуації, статистика успішно відвернутих загроз;

вдосконалено:

– визначення поняття «охоронна діяльність», яким запропоновано вважати врегульовану нормами чинного законодавства сукупність дій державних і недержавних суб'єктів, спрямованих на забезпечення недоторканності життя та здоров'я людини, збереження майна (будь-якої форми власності), підтримання громадської безпеки та правопорядку, а також на фізичний захист об'єктів, що мають суспільне чи державне значення шляхом застосування дозволених законом організаційних, технічних і правових (зокрема примусових) заходів;

– наукову думку про те, що прогалини в адміністративному законодавстві, яке регулює організацію взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони, обумовлені низкою чинників як правового, так й організаційного характеру, зокрема: по-перше, відсутністю належної уваги з боку законодавця до вказаної проблематики в межах ведення державної безпекової політики; по-друге, недостатньою та поверхневою врегульованістю питання взаємодії між відповідними суб'єктами; по-третє, застарілістю чинного законодавства та невідповідністю його сучасним викликам і

реаліям; по-четверте, відсутністю чітких координаційних механізмів; по-п'яте, багато відомчих документів щодо діяльності УДО мають гриф «для службового користування» або «таємно», що своєю чергою ускладнює контроль з боку суспільства та науковий аналіз; по-шосте, низьким рівнем довіри між різними відомствами; по-сьоме, нестабільністю та недостатністю кадрового складу;

– тлумачення категорії «державна охорона», яку схарактеризовано як урегульовану нормами адміністративного права діяльність уповноважених органів держави, яка спрямована на забезпечення безпеки найвищих посадових осіб, органів державної влади, об'єктів державного значення тощо, та реалізацію заходів загальнодержавного масштабу з метою захисту суверенітету, конституційного ладу й стабільного функціонування різних державних інститутів та їх посадових осіб;

– систематизацію видів взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності, до яких віднесено такі: 1) взаємодія в напрямі охорони вищих органів державної влади (Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України та Верховного Суду); 2) спільна діяльність щодо провадження державної охорони Президента України; 3) співробітництво в межах забезпечення безпеки окремих посадових осіб;

дістали подальшого розвитку:

– наукові положення про те, що прогнозування як метод взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони полягає в завчасному виявленні можливих загроз, визначенні ймовірних сценаріїв розвитку подій та оцінюванні їхнього впливу на безпеку охоронюваних об'єктів і посадових осіб. Цей метод ґрунтується на аналізі наявної інформації, урахуванні тенденцій у суспільно-політичному середовищі та використанні спеціальних засобів моніторингу, що дозволяють формувати обґрунтовані припущення щодо майбутніх ризиків;

– твердження про те, що запровадження в Україні правового режиму воєнного стану суттєво змінило порядок функціонування переважної більшості державних інституцій, зокрема Управління державної охорони України, оскільки його діяльність була переведена у формат підвищеної готовності відповідно до вимог законодавства про воєнний стан і рішень військового командування;

– обґрунтування наукової думки про те, що здійснення контролю та нагляду за діяльністю Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони становить урегульовану нормами чинного законодавства та забезпечену державним примусом діяльність спеціально уповноважених суб'єктів, яка спрямована на перевірку, оцінювання та забезпечення ефективності, результативності й законності спільної, взаємоузгодженої діяльності Управління державної охорони з іншими державними інституціями, покладених на них завдань у сфері здійснення державної охорони.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки та пропозиції можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – як підґрунтя для здійснення подальших теоретико-прикладних досліджень, присвячених проблемі функціонування адміністративно-

правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правотворчій діяльності* – для вдосконалення чинних та розроблення нових законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, норми яких закріплюють засади функціонування адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони;

– *правозастосовній діяльності* – з метою підвищення ефективності взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони;

– *освітньому процесі* – у межах підготовки лекційних матеріалів, підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Правоохоронна діяльність» та «Правоохоронні органи».

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки дослідження проблеми загалом, окремі її аспекти, одержані узагальнення та висновки було оприлюднено на міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, зокрема: «Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення» (м. Київ, 12–13 серпня 2020 р.), «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України» (м. Київ, 14–15 листопада 2021 року), «Інноваційні підходи до реформування сучасного законодавства» (м. Київ, 20–21 квітня 2023 р.).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 211 сторінок. Список використаних джерел містить 186 найменувань на 21 сторінці.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми дисертаційного дослідження, її зв'язок з науковими програмами, темами, планами, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, його мету й завдання, розкрито наукову новизну отриманих результатів, теоретичне та практичне значення роботи, надано відомості про апробацію результатів дослідження.

Розділ 1 «Загальна характеристика адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони» складається з трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Правова природа охоронної діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання та місце в ній державної охорони»* розкрито етимологію поняття «охорона», на основі чого аргументовано, що характерними ознаками правової охорони є такі: а) нормативна врегульованість; б) інституційність, адже реалізується колом спеціально уповноважених суб'єктів; в) має цільовий характер, оскільки спрямована на досягнення певної, заздалегідь визначеної мети; г) за наявності певних умов передбачає можливість застосування

примусових заходів; д) поширюється на широкий спектр суспільних відносин (охорона праці, природи, прав людини, власності тощо).

Здійснено аналіз наукових поглядів учених щодо тлумачення категорії «охоронна діяльність», на підставі чого запропоновано власне визначення цього терміна. Встановлено, що йдеться про особливий різновид суспільно корисної діяльності, спрямованої на забезпечення безпеки фізичних та/або юридичних осіб, а отже, правова природа охоронної діяльності полягає в тому, що вона одночасно має публічно-правовий і приватно-правовий характер, адже, з одного боку, приватні суб'єкти охоронної діяльності реалізують право на підприємництво у сфері надання охоронних послуг, які регулюються адміністративно-правовими нормами та підлягають державному ліцензуванню, контролю й нагляду, а з іншого – охоронна діяльність пов'язана з виконанням завдань загальносуспільного значення, оскільки спрямована на підтримання правопорядку та безпеки, що, відповідно, є сферою публічного інтересу.

На підставі результатів аналізу норм чинного законодавства, яке регулює питання здійснення державної охорони, сформульовано висновок про те, що державна охорона посідає особливе місце в системі охоронної діяльності України. Вона має виключно публічно-правовий характер і не може бути здійснена приватними структурами, оскільки спрямована на забезпечення захисту органів державної влади, посадових осіб, об'єктів стратегічного значення та інших об'єктів, визначених законом, а отже, державна охорона є важливим інструментом реалізації правоохоронної функції держави в частині гарантування безпеки та стабільності суспільного життя. Наголошено, що на відміну від приватної охорони, державна охорона не має комерційної природи, фінансується за рахунок державного бюджету та підлягає суворому правовому регулюванню, вона інтегрована в систему національної безпеки та є невід'ємним елементом механізму захисту конституційного ладу.

У підсумку розкрито особливості державної охорони як об'єкта адміністративно-правового регулювання.

У підрозділі 1.2 «Поняття та структура адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони» зазначено, що ефективність здійснення державної охорони безпосередньо залежить від того, наскільки ефективно Управління державної охорони України взаємодіє з іншими державними інституціями.

Узагальнено наукові погляди вчених щодо розуміння поняття «взаємодія», на основі чого встановлено, що взаємодію Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони слід тлумачити як урегульовану нормами адміністративного права спільну, взаємоузгоджену діяльність, яка спрямована на реалізацію завдань щодо забезпечення безпеки об'єктів державної охорони, що передбачає координацію зусиль, обмін інформацією, спільне планування та здійснення заходів охоронного й безпекового характеру. Зауважено, що така взаємодія має складний характер, а отже,

її реалізація передбачає необхідність забезпечення ефективного функціонування особливого адміністративно-правового механізму.

Розкрито сутність поняття «механізм» з правової точки зору, зокрема зауважено, що правовий механізм – це система правових засобів, норм, інститутів і процедур, за допомогою яких регулюються суспільні відносини та забезпечується реалізація, охорона та захист прав і обов'язків окремих суб'єктів. Специфіка правового механізму залежить: по-перше, від норм права, які регулюють відповідні відносини; по-друге, від сфери застосування норм.

Акцентовано увагу на визначенні поняття «адміністративно-правовий механізм», що дало змогу сформулювати авторське бачення щодо тлумачення цієї категорії в контексті взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони. Виокремлено та схарактеризовано такі ключові елементи цього механізму: норми права; нормативно-правові акти; адміністративно-правові інструменти (форми й методи взаємодії); матеріально-технічні засоби та ресурси; гарантії здійснення спільної діяльності; механізми нагляду й контролю; кадрове забезпечення.

У підрозділі 1.3 «Основні напрями реалізації адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони» констатовано, що попри розгалуженість структури адміністративно-правового механізму взаємодії УДО з іншими державними інституціями, його функціонування відбувається не хаотично, а в чіткій, логічно вибудованій, системній послідовності, тобто за певними напрямками.

Наголошено на тому, що напрями реалізації адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони – це індивідуалізований набір функціональних елементів, зумовлених метою, функціями, інструментарієм та іншими структурними особливостями відповідного механізму, за допомогою яких досягається виконання поставлених перед ним цілей. Основним результатом реалізації адміністративно-правового механізму взаємодії УДО з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони є налагодження та проведення якісного співробітництва, яке дозволяє ефективно вирішувати безпекові питання. До переліку вказаних напрямів зараховано: 1) нормативно-регулятивний (нормотворчий); 2) правозастосовний; 3) організаційно-управлінський; 4) матеріально-технічний.

Сформульовано висновок, згідно з яким саме окреслені вище напрями забезпечують формування юридичних, організаційних і матеріально-технічних умов ефективного та якісного співробітництва відповідних суб'єктів у досліджуваній сфері суспільного життя, а також їх безпосереднє виконання представниками публічно-владного сектору згідно з покладеними на них правами, обов'язками та компетенцією.

Розділ 2 «Організація здійснення взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «*Види та форми взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності*» схарактеризовано такі ключові види взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності: 1) взаємодія в напрямі охорони вищих органів державної влади (Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України та Верховного Суду); 2) спільна діяльність щодо провадження державної охорони Президента України; 3) співробітництво в межах забезпечення безпеки окремих посадових осіб.

Розкрито етимологічний зміст поняття «форма», на основі чого запропоновано авторське визначення поняття «форми взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності». До відповідних форм запропоновано віднести владні приписи, переконання, координацію, прогнозування, планування, аналітичну роботу, розробку та прийняття управлінських рішень.

Доведено, що вказані вище види та форми характеризують практичний бік взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони. Констатовано фрагментарність чинного законодавства, у зв'язку з чим наголошено на необхідності законодавчого закріплення окреслених форм взаємодії УДО з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності.

У підрозділі 2.2 «*Методи взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони*» на основі узагальнення наукових поглядів учених встановлено, що методи взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони становлять сукупність визначених нормами адміністративного права правових, організаційних, управлінських інструментів, механізмів і засобів, які використовуються з метою забезпечення ефективної та результативної спільної діяльності досліджуваних суб'єктів.

Виокремлено перелік відповідних методів, а саме: 1) імперативний метод, що виявляється у встановленні чітко визначених правил та обов'язкових для виконання вимог, що впливають із завдань державної охорони. Він ґрунтується на односторонньому волевиявленні уповноваженого суб'єкта, яке не підлягає погодженню чи перегляду іншими учасниками правовідносин; 2) метод переконання, що полягає у використанні аргументів, роз'яснень і професійних рекомендацій, спрямованих на формування свідомого ставлення до необхідності дотримання встановлених вимог у сфері безпеки. Його застосування ґрунтується на авторитеті державного органу, правовій обґрунтованості його позиції та наданні переконливих підстав для узгоджених дій. Такий підхід дозволяє досягати взаєморозуміння між суб'єктами державної влади, мінімізуючи конфліктні ситуації та сприяючи налагодженню партнерських відносин; 3) координаційний метод, який орієнтований на забезпечення узгодженості дій, розподілі функцій і встановленні механізмів спільної діяльності. Вказаний метод передбачає не односторонній вплив, а побудову системи взаємопов'язаних заходів, у межах якої кожен орган діє

відповідно до своїх повноважень, але з урахуванням загальної мети забезпечення безпеки; 4) метод прогнозування, спрямований на виявлення можливих загроз, визначення ймовірних сценаріїв розвитку подій та оцінювання їхнього впливу на безпеку охоронюваних об'єктів і посадових осіб. Цей метод ґрунтується на аналізі наявної інформації, урахуванні тенденцій у суспільно-політичному середовищі та використанні спеціальних засобів моніторингу, що дозволяють формувати обґрунтовані припущення щодо майбутніх ризиків; 5) метод планування, котрий виражається у визначенні цілей, завдань, послідовності та змісту заходів безпеки, що мають бути реалізовані в чітко встановлених часових і просторових межах. Його сутність полягає в завчасному узгодженні дій, формуванні спільних програм і планів, які враховують специфіку повноважень кожного державного органу, їх ресурси та можливості.

Зазначено, що закріплення окреслених вище методів на законодавчому рівні має важливе значення, оскільки гарантує правову визначеність і передбачуваність дій усіх залучених сторін. Крім того, це створить умови для підзвітності, прозорості й узгодженості діяльності дій різних за своїм функціональним призначенням державних інституцій, що особливо важливо з огляду на підвищені вимоги до забезпечення національної безпеки та захисту найвищих органів державної влади в сучасних умовах.

У підрозділі 2.3 «Окремі аспекти організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями щодо здійснення державної охорони під час дії правових режимів» зауважено, що особливості організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони залежать від багатьох чинників, серед яких одне з ключових місць посідає те, яким чином здійснюється порядок правового регулювання суспільних відносин, тобто від того, який правовий режим у державі запроваджено.

Аргументовано, що правовий режим – встановлений, забезпечений державою та закріплений у нормативно-правових актах комплекс правових засобів, що визначає порядок регулювання певної сфери суспільних відносин, обсяг і межі прав та обов'язків їх учасників, умови реалізації та захисту цих прав, а також заходи юридичної відповідальності в разі їх порушення. Відповідний режим відображає специфіку поєднання дозволів, заборон і владних приписів, створюючи певний правовий порядок, який відповідає інтересам особи, суспільства й держави, зумовлений соціально-економічними, політичними, культурними та безпековими факторами.

Приділено увагу характеристиці такого особливого правового режиму, як воєнний стан. Аналіз норм чинного законодавства та правозастосовної практики дав змогу дійти висновку, що запровадження в Україні правового режиму воєнного стану суттєво змінило порядок функціонування переважної більшості державних інституцій, зокрема Управління державної охорони України. Його діяльність була переведена у формат підвищеної готовності відповідно до вимог законодавства про воєнний стан і рішень військового командування.

Проаналізовано надзвичайний стан як особливий правовий режим. Сформульовано авторський підхід щодо визначення ключових аспектів організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями щодо здійснення державної охорони під час дії окремих правових режимів.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення адміністративно-правового механізму організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Особливості здійснення контролю та нагляду за взаємодією Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони» обґрунтовано, що контроль і нагляд за взаємодією УДО з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони становлять урегульовану нормами чинного законодавства та забезпечену державним примусом діяльність спеціально уповноважених суб'єктів, яка спрямована на перевірку, оцінювання та забезпечення ефективності, результативності й законності спільної, взаємоузгодженої діяльності Управління державної охорони з іншими державними інституціями з метою виконання покладених на них завдань у сфері здійснення державної охорони.

На основі аналізу норм чинного законодавства наголошено, що в питанні нагляду та контролю за УДО законодавець пропонує відповідні контроль та нагляд поділяти залежно від рівнів його здійснення, зокрема: президентський контроль і нагляд; парламентський контроль та нагляд; контроль і нагляд, що реалізується на рівні міністерств та інших спеціально уповноважених суб'єктів. Зауважено, що в контексті представленої в роботі проблематики найбільш доцільно виходити з напрямів провадження контролю та нагляду за діяльністю УДО з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони.

Виокремлено такий напрям здійснення контролю та нагляду за взаємодією Управління державної охорони України з іншими державними інституціями, як забезпечення законності, тобто відповідності вказаної спільної діяльності нормам чинного законодавства.

З'ясовано, що в реаліях сьогодення, що супроводжується тотальною нестачею фінансових ресурсів у різних сферах суспільного життя, особливої актуальності набуває фінансовий контроль і нагляд за діяльністю Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони. Наголошено, що вказаний вид контролю спрямований на те, щоб гарантувати цільове й раціональне використання ресурсів у спільних проєктах і заходах, не допустити зловживань чи порушення фінансової дисципліни та водночас зберегти необхідний рівень секретності. Його специфіка виявляється в поєднанні загальних принципів державного фінансового контролю з особливими механізмами перевірки та звітності, продиктованими характером охоронної діяльності й потребою в комплексній координації між органами влади.

Акцентовано увагу на тому, що внутрішньовідомчий (взаємний) контроль і нагляд у сфері державної охорони виконує роль запобіжника від зловживань та

неузгодженості дій сторін такої спільної діяльності, що своєю чергою сприяє оптимальному розподілу ресурсів, підвищує ефективність управлінських рішень та водночас гарантує те, що в процесі спільної діяльності жодна зі сторін не виходить за межі своїх повноважень. Це створює умови для належного функціонування механізму державної охорони та забезпечення безпеки вищих посадових осіб і стратегічних об'єктів держави.

Встановлено, що в реаліях сьогодення український законодавець не здійснив адаптацію механізмів контролю та нагляду за взаємодією Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони до наявних викликів і загроз. Водночас аналіз правозастосовної практики дав змогу виокремити характерні особливості контрольно-наглядової діяльності в досліджуваній галузі суспільного життя.

У підрозділі 3.2 *«Розвиток адміністративного законодавства в частині вдосконалення адміністративно-правового регулювання організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони»* акцентовано на чинниках, які обумовлюють наявність прогалин в адміністративному законодавстві, що регулює організацію взаємодії УДО з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони.

Зауважено, що в розв'язанні окреслених проблем першим кроком має бути розробка та прийняття Типового положення про порядок взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони. Мета відповідного нормативно-правового акта повинна бути сформульована відповідно до ст. 14 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» та полягати в забезпеченні чіткого, нормативно визначеного адміністративно-правового механізму взаємодії між УДО й іншими державними органами, установами, підприємствами, громадянським суспільством, а також за потреби з іноземними службами безпеки, у межах виконання покладених на Управління завдань. Виокремлено ключові завдання, які має вирішити вказаний підзаконний нормативний документ.

Обґрунтовано, що з метою адаптації Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» до сучасних викликів і загроз необхідно: по-перше, передбачити окремий розділ «Особливості діяльності Управління державної охорони України в умовах правового режиму воєнного стану»; по-друге, у межах удосконалення досліджуваної взаємодії запропоновано: а) більш детально окреслити напрями такої спільної діяльності; б) створити основу для Єдиного координаційного центру (на кшталт оперативного штабу); в) передбачити створення єдиної захищеної комунікаційної системи для оперативного зв'язку; г) передбачити можливість спільного планування операцій і проведення тренувань із залученням різних органів.

Доведено потребу в чіткому визначенні меж відповідальності кожної сторони досліджуваної взаємодії на законодавчому рівні, що дозволить уникати подвійного трактування та перекладання обов'язків у критичних ситуаціях.

Наголошено на необхідності вдосконалення кадрової політики в досліджуваній сфері суспільного життя. Констатовано, що кадрова політика в Управлінні державної охорони України є системою принципів, підходів і практичних заходів, спрямованих на формування, розвиток та раціональне використання кадрового складу, який забезпечує виконання стратегічних завдань із захисту вищих органів державної влади, посадових осіб та об'єктів, що мають державне значення. Визначено напрями покращення відповідної політики.

Запропоновано запровадити критерії оцінювання взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями, які доречно поділити на якісні та кількісні.

Аргументовано положення про те, що наведені вище пропозиції мають бути втілені у двох ключових документах – Концепції реформування державної охорони в Україні та Стратегії розвитку Управління державної охорони України. Причому першим кроком має бути розроблення саме концептуального документа, що є більш логічним і правильним з позиції нормотворчого процесу. Виокремлено ключові аспекти, які повинні враховувати вказані документи.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації сформульовано теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягало в тому, що з'ясувати сутність і розкрити особливості адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони, на основі чого запропонувати науково обґрунтовані шляхи вдосконалення відповідного механізму. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових висновків, основні з них такі:

1. Доведено, що державна охорона посідає особливе місце в системі охоронної діяльності України. Вона має виключно публічно-правовий характер і не може бути здійснена приватними структурами, оскільки спрямована на забезпечення захисту органів державної влади, посадових осіб, об'єктів стратегічного значення та інших об'єктів, визначених законом, а отже, державна охорона є важливим інструментом реалізації правоохоронної функції держави в частині гарантування безпеки та стабільності суспільного життя. Наголошено, що на відміну від приватної охорони, державна охорона не має комерційної природи, фінансується за рахунок державного бюджету та підлягає суворому правовому регулюванню, вона інтегрована в систему національної безпеки та є невід'ємним елементом механізму захисту конституційного ладу. Саме через це державна охорона посідає чільне місце в структурі охоронної діяльності, задаючи загальні стандарти безпеки та забезпечуючи нормативні орієнтири для функціонування недержавних охоронних організацій.

Зауважено, що державній охороні як об'єкту адміністративно-правового регулювання притаманні низка характерних ознак: по-перше, особливий правовий статус об'єктів, на які спрямована охоронна діяльність, а також мети реалізації, яка полягає в забезпеченні стабільності конституційного ладу, безперервності

функціонування державної влади; по-друге, спеціальний суб'єкт здійснення державної охорони, правовий статус якого чітко визначено на рівні спеціального законодавчого нормативно-правового акта; по-третє, суспільні відносини в цій сфері, які мають виключно публічно-правовий характер; по-четверте, охоплюють не лише фізичну охорону, а й низку інших організаційних, технічних, оперативно-розшукових заходів; по-п'яте, мають підвищений рівень відповідальності перед суспільством і державою; по-шосте, використання особливого набору інструментів та засобів у процесі реалізації охоронної діяльності.

2. Поняттям «взаємодія Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони» запропоновано вважати врегульовану нормами адміністративного права спільну, взаємоузгоджену діяльність, яка спрямована на реалізацію завдань щодо забезпечення безпеки об'єктів державної охорони, що передбачає координацію зусиль, обмін інформацією, спільне планування та здійснення заходів охоронного й безпекового характеру.

З'ясовано, що адміністративно-правовий механізм взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони – це визначена нормами законодавства системна сукупність елементів, які в єдності забезпечують узгодженість спільних дій відповідних суб'єктів, а також гарантують їх законність, ефективність і результативність. Виокремлено такі елементи зазначеного механізму: 1) норми права; 2) нормативно-правові акти; 3) адміністративно-правові інструменти (форми та методи взаємодії); 4) матеріально-технічні засоби й ресурси; 5) гарантії здійснення спільної діяльності; 6) механізми нагляду та контролю; 7) кадрове забезпечення.

3. Констатовано, що напрями реалізації адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони – це індивідуалізований, такий, що виходить з мети, функцій, інструментарію та інших структурних особливостей відповідного механізму, набір векторів, за якими досягається виконання поставлених перед ним цілей. До переліку відповідних напрямів віднесено: 1) нормативно-регулятивний (нормотворчий); 2) правозастосовний; 3) організаційно-управлінський; 4) матеріально-технічний. Наголошено, що саме ці вектори передбачають формування юридичних, організаційних і матеріально-технічних умов ефективного та якісного співробітництва відповідних суб'єктів у досліджуваній сфері суспільного життя, а також їх безпосереднє виконання представниками публічно-владного сектору відповідно до покладених на них прав, обов'язків і компетенцій.

4. Аргументовано, що видами взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності є такі: 1) взаємодія в напрямі охорони вищих органів державної влади (Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Конституційного Суду України та Верховного Суду); 2) спільна діяльність щодо провадження державної охорони Президента України; 3) співробітництво в межах забезпечення безпеки окремих посадових осіб.

Встановлено, що форми взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності – це регламентовані законодавством моделі адміністративної діяльності, які забезпечують реалізацію спільних операцій та окремих заходів уповноваженими органами державної влади, що вступають у відносини у сфері державної охорони. До переліку відповідних форм доцільно віднести: інформаційну взаємодію; операційну взаємодію; проведення спільних охоронних і безпекових заходів.

5. Доведено, що методи взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони становлять сукупність визначених нормами адміністративного права правових, організаційних, управлінських інструментів, механізмів і засобів, які використовуються з метою забезпечення ефективної та результативної спільної діяльності досліджуваних суб'єктів. До переліку відповідних методів зараховано: метод владних приписів (імперативний метод); метод переконання; координаційний метод; метод прогнозування; метод планування; аналітичний метод; розробку та прийняття управлінських рішень. Закріплення окреслених вище методів на законодавчому рівні має важливе значення, оскільки гарантує правову визначеність і передбачуваність дій усіх залучених сторін. Крім того, це створить умови для підзвітності, прозорості й узгодженості діяльності дій різних за своїм функціональним призначенням державних інституцій, що особливо важливо з огляду на підвищені вимоги до забезпечення національної безпеки та захисту найвищих органів державної влади в сучасних умовах.

6. Обґрунтовано такі ключові аспекти організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями щодо здійснення державної охорони під час дії правових режимів: 1) особлива нормативно-правова основа, яка складається не лише зі спеціального законодавства, що регулює діяльність Управління державної охорони, а й інших нормативних документів, зокрема законів «Про правовий режим надзвичайного стану», «Про правовий режим воєнного стану», а також низки відомчих документів; 2) посилення та збільшення кількості спільних заходів, зокрема щодо охорони критично важливих суб'єктів і високопосадовців, зокрема Президента України, спікера Верховної Ради України, прем'єр-міністра України тощо. Зазначене зумовлено тим, що збільшується кількість постів, патрулів, перевірок осіб і транспортних засобів біля охоронюваних територій; 3) активніше застосовуються спеціальні технічні засоби контролю. Здійснюється посилена робота з виявлення потенційних загроз (зокрема від масових зібрань, якщо вони обмежені рішенням про введення надзвичайного стану). Розширюється взаємодія з різними правоохоронними органами спеціального призначення, наприклад Службою безпеки України; 4) створюються особливі умови для координації діяльності Управління державної охорони з іншими відомствами, зокрема: а) канали обміну інформацією переходять на режим посиленого шифрованого зв'язку з мінімізацією бюрократичних процедур; б) координування дій здійснюється не лише через планові наради, а й через центри оперативного управління з цілодобовим моніторингом обстановки; в) зростає роль єдиних міжвідомчих планів охорони об'єктів та осіб, які підлягають державній охороні з

урахуванням можливості зміни рівня загроз у реальному часі; 5) відбувається інтеграція охоронних заходів з планами територіальної оборони та цивільного захисту, що дозволяє синхронізувати фізичну безпеку, інформаційну безпеку та евакуаційні протоколи.

7. Виокремлено такі характерні особливості контрольно-наглядової діяльності в досліджуваній сфері суспільного життя: по-перше, має комплексний характер, оскільки охоплює не лише діяльність УДО, а й інших спеціально уповноважених органів державної влади; по-друге, крім забезпечення законності, нагляд і контроль спрямовані на запобігання дублюванню функцій, перевищенню повноважень чи порушенню прав і свобод громадян у процесі такої спільної діяльності; по-третє, одним з ключових аспектів є забезпечення цільового й раціонального розподілу бюджетних коштів під час реалізації спільних заходів з охорони та недопущення неефективних витрат; по-четверте, процес контролю ґрунтується на балансі між прозорістю і підзвітністю діяльності та необхідністю збереження конфіденційності інформації, яка стосується охоронних заходів. Зокрема, перевірки проводяться в спеціальному режимі, аби не порушити безпекові інтереси держави; по-п'яте, реалізація такого контролю забезпечується на різних рівнях різними органами державної влади.

8. З метою розвитку адміністративного законодавства в частині вдосконалення адміністративно-правового регулювання організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони запропоновано:

1) розробити та прийняти Типове положення про порядок взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони. Мета цього нормативно-правового акта повинна бути сформульована відповідно до ст. 14 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» та полягати в забезпеченні чіткого, нормативно визначеного адміністративно-правового механізму взаємодії між УДО й іншими державними органами, установами, підприємствами, громадянським суспільством, а також за потреби з іноземними службами безпеки, у межах виконання покладених на Управління завдань;

2) адаптувати Закон України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» до сучасних викликів і загроз, зокрема: передбачити окремий розділ «Особливості діяльності Управління державної охорони України в умовах правового режиму воєнного стану»; у межах удосконалення досліджуваної взаємодії слід: а) більш детально окреслити напрями такої спільної діяльності; б) створити основу для Єдиного координаційного центру (на кшталт оперативного штабу); в) передбачити створення єдиної захищеної комунікаційної системи для оперативного зв'язку; г) передбачити можливість спільного планування операцій і проведення тренувань із залученням різних органів;

3) забезпечити відповідальність сторін взаємодії за участю Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони;

4) переглянути механізми кадрової політики УДО, у межах чого необхідно: забезпечити підвищення рівня підготовки фахівців УДО за напрямом комунікації та взаємодії з представниками інших силових і державних структур; створити спільні програми навчання і тренувань з іншими правоохоронними органами; переглянути систему підготовки фахівців не лише УДО, а й інших інституцій, яка має враховувати новітні інформаційні технології та системи безпеки; формувати в персоналі культуру взаємної довіри та відповідальності; розробити механізми кадрового обміну й тимчасового залучення співробітників до спільних завдань з іншими структурами;

5) розробити критерії оцінювання взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями, що дозволять встановити: а) наскільки раціонально було використано фінансові, матеріально-технічні та інші ресурси, а також оптимізувати ці процеси; б) визначити слабкі місця в такій спільній діяльності; в) виявити недоліки в чинному законодавстві.

Запропоновано розробити та прийняти: а) Концепцію реформування державної охорони в Україні, метою якої буде створення сучасної, ефективної та прозорої системи державної охорони, яка гарантуватиме безпеку керівництва держави, стратегічних об'єктів та іноземних делегацій, забезпечуючи баланс між потребами безпеки, демократичними цінностями, верховенством права та оптимальним використанням державних ресурсів; б) Стратегію розвитку Управління державної охорони України, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування та модернізації Управління державної охорони України з урахуванням сучасних безпекових викликів, стандартів НАТО та ЄС, новітніх технологій і потреб суспільства.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Швиденко Є. Ю. Особливості організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями при здійсненні державної охорони під час дії окремих правових режимів у державі. *Право та державне управління*. 2022. № 3. С. 464–468.

2. Швиденко Є. Ю. Поняття та структура адміністративно-правового механізму взаємодії управління державної охорони України з іншими державними інституціями при здійсненні державної охорони. *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 616–621.

3. Швиденко Є. Ю. Державна охорона як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 11. С. 840–842.

4. Швиденко Є. Ю. Поняття охоронної діяльності та місце в ній державної охорони. *KELM*. 2024. № 7(67). С. 348–351 (Республіка Польща).

5. Швиденко Є. Ю. Особливості здійснення контролю і нагляду за діяльністю Управління державної охорони України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2025. Вип. 3. С. 301–305.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Швиденко Є. Ю. Поняття контролю і нагляду за діяльністю Управління державної охорони України при взаємодії з іншими державними інституціями. *Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення*: матеріали Міжнар. наук.-

практ. конф. (Київ, 12–13 серп. 2020 р.). Київ: Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2020. С. 142–144.

7. Швиденко Є. Ю. Поняття взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями при здійсненні державної охорони. *Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 14–15 листоп. 2021 р.). Київ: Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2021. С. 134–136.

8. Швиденко Є. Ю. Нормативно-правові акти як елементи адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями при здійсненні державної охорони. *Інноваційні підходи до реформування сучасного законодавства*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 20–21 квіт. 2023 р.). Київ: Наук.-дослід. ін-т публіч. права, 2023. С. 244–246.

АНОТАЦІЯ

Швиденко Є. Ю. Адміністративно-правовий механізм взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2025.

Дисертаційне дослідження присвячено з'ясуванню сутності та розкриттю особливостей адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони, а також розробленню теоретично обґрунтованих шляхів удосконалення відповідного механізму.

Висвітлено правову природу охоронної діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання та встановлено місце в ній державної охорони. Визначено поняття та розкрито структуру адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони. Окреслено основні напрями реалізації адміністративно-правового механізму взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони. Встановлено види та форми, а також коло методів взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення охоронної діяльності. Надано характеристику окремим аспектам організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями щодо здійснення державної охорони під час дії правових режимів. Встановлено особливості здійснення контролю і нагляду за діяльністю Управління державної охорони України з іншими державними інституціями в зазначеній сфері. Опрацьовано шляхи розвитку адміністративного законодавства в частині вдосконалення адміністративно-правового регулювання організації взаємодії Управління державної охорони України з іншими державними інституціями під час здійснення державної охорони.

Ключові слова: охоронна діяльність, державна охорона, об'єкт, адміністративно-правове регулювання, адміністративно-правовий механізм,

елементи, взаємодія, координація, Управління державної охорони, правоохоронні органи, форми, методи, правовий режим, воєнний стан, надзвичайний стан, організаційні засади, нагляд, контроль, удосконалення, адміністративне законодавство.

SUMMARY

Shvidenko E.Yu. Administrative and legal mechanism of interaction of the State Security Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of state security. – *Qualification scientific work in the form of a manuscript.*

Dissertation for the degree of Candidate of Legal Sciences in the specialty 12.00.07 «Administrative law and process; financial law; information law». – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2025.

The dissertation research is devoted to clarifying the essence and revealing the features of the administrative and legal mechanism of interaction of the State Security Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of state security, as well as developing theoretically justified ways to improve the corresponding mechanism.

The legal nature of security activities as an object of administrative and legal regulation is characterized and the place of state security in it is established. The concept is defined and the structure of the administrative and legal mechanism of interaction of the State Security Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of state security is disclosed. The main directions of implementation of the administrative-legal mechanism of interaction of the State Protection Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of state protection are outlined. The types and forms of interaction of the State Protection Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of security activities are established. The range of methods of interaction of the State Protection Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of state protection is clarified. The characteristics of individual aspects of the organization of interaction of the State Protection Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of state protection during the operation of legal regimes are provided. The features of control and supervision over the activities of the State Protection Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of state protection are highlighted. Ways of development of administrative legislation in terms of improving the administrative-legal regulation of the organization of interaction of the State Protection Department of Ukraine with other state institutions in the implementation of state protection are worked out.

Keywords: security activities, state security, object, administrative and legal regulation, administrative and legal mechanism, elements, interaction, coordination, State Security Department, law enforcement agencies, forms, methods, legal regime, martial law, state of emergency, organizational principles, supervision, control, improvement, administrative legislation.